

Leading Health Care

Årsskrift
2023

Generalsekreterarens förord

I backspegeln är det lätt att bli glad för allt vi lyckades åstadkomma under 2023. Då kan det vara lätt att glömma att det ekonomiskt var det allra tuffaste året för Stiftelsen Leading Health Care. Det tarvade en hel del uppfinningsrikedom och sista minuten-lösningar men vi fortsatte den strategiska omläggningen till att arbeta mer direkt med våra partners och satsa mer på att göra det man måste i vår era: att synas.

Vårt sätt att angripa komplexa systemfrågor gör sig ofta dåligt i dräpande korta inlägg. Att dessutom försöka sträva efter sund dialog där oenigheter i bästa fall leder till nya insikter om både sig själv och andra verkar vid en snabb anblick på världen vara lite...ute? Men det behöver inte vara fel för det. Det kan till och med vara nödvändigt, och LHC handlar om att med fördjupad kunskap och breda perspektiv förstå världen lite bättre och kunna agera därefter.

Arbetet med en Skuggutredning till den av regeringen tillsatta Vårdansvarskommittén tog riktig fart under hösten. Likaså intensifierades arbetet med modern precisionsmedicin och AI i Vinnovaprojektet ASSET. Båda fortsätter under 2024, med ökad synlighet. På det lokala planet arbetar forskare från LHC bland annat med en regional utvecklingssatsning kring folkhälsa i Västmanland.

Allt handlar om ett system som står inför flera paradigmskiften, inte minst tack vare fantastisk medicinsk och digital utveckling. För att de inte ska bli våra fiender krävs att vi ställer om, hittar nya vägar att nå medborgare och förstås patienter med bättre hälsa, vård och omsorg i siktet.

Det är möjligt att vara optimist! Det är också tillåtet att ge sig den på att det går. Tillsammans. Trevlig läsning!

Stockholm i februari 2024

Hans Winberg
Generalsekreterare
Stiftelsen Leading Health Care

Pågående och avslutade projekt under 2023

SKUGGUTREDNINGEN

Dialog och inlagor kring vårdens huvudmannaskap

SkuggUtredningen är ett projekt inom stiftelsen Leading Health Care, som genom särskilt sammansatta temagrupper (aktörsnätverk) proaktivt ska identifiera och syntetisera centrala behov och utmaningar som sektorns aktörer ser, och föra fram dessa till beslutsfattare och policymakare. Ett särskilt fokus ligger på att ta fram kvalificerade inlagor till aktuellt utredningsarbete och diskussioner kring vårdens huvudmannaskap.

Skuggutredningens mål är att genom forskarstödda diskussioner generera nya insikter och frågeställningar som kan ge värdefull input till utredare och beslutsfattare.

SkuggUtredningen vill erbjuda en arena för att utveckla samverkan i policyrelevanta frågor och möjliggöra konkret påverkan på aktuella policyprocesser. Arbetet i Skuggutredningen kan också på olika sätt understödja deltagande organisationers egna utvecklings- och påverkansarbete. Resultaten levereras i form av dokumentation och sammanställning av förda diskussioner, samt dialog med berörda motparter.

SkuggUtredningen är en fortsättning på tidigare arbete under paraplyet Moderna Policies. Projektets första fas löper från och med juli 2023 till och med juni 2024. Därefter kan projektet förlängas årsvis.

ASSET - PRECISIONSMEDICIN OCH AI

Systemförutsättningar för införande

LHC deltar i en innovationsmiljö inom precisionshälsa med fokus på prevention av autoimmuna sjukdomar. Miljön ska utveckla AI-algoritmer för att identifiera individer som riskerar att utveckla diabetes typ 1 och möjliggöra prevention och tidig behandling. Visionen är att typ-1-diabetes på sikt ska ingå i ett allmänt screeningprogram för barn och

kunna botas. Miljön ska även undersöka om metoden är tillämpbar på andra autoimmuna sjukdomar.

Läkemedelsbolaget Diamyd Medical AB är koordinator för ASSET – AI for Sustainable Prevention of Autoimmunity in the Society – som drivs i samarbete med IT-företaget Mainly AI, Lunds universitet, Sahlgrenska universitetssjukhuset, Svenska diabetesregistret, och LHC. LHC:s roll är att tydliggöra vilka organisatoriska, ekonomiska och juridiska förutsättningar som krävs för att föra in de föreslagna precisionshälsolösningarna i det svenska sjukvårdssystemet, och arbeta med behovskartläggning och tidig förankring hos alla relevanta aktörer.

Miljön ASSET finansieras av Vinnova över 5-årsperioden 2021 – 2026.

ETT LIVSKRAFTIGT VÄSTMANLAND

En aktionsforskningsansats

Inom Region Västmanland genomförs en samlad regional utvecklingssatsning – Ett livskraftigt Västmanland – med förbättrad folkhälsa som ett av utvecklingsområdena. LHC har engagerats för att bidra med aktionsforskning rörande utvecklingsområdet i fyra pilotkommuner. Arbetet leds av docent Mats Tyrstrup vid LHC, med medverkan av forskarna Majid Asgari och Fatane Salehi samt Joakim Tranquist.

Fokus är att involvera medborgarna i lokal samhällsutveckling baserat på kunskaper om att inflytande över livsmiljön kan vara hälsofrämjande. Rent praktiskt sker det genom att förbereda kommunanställda inför uppgiften att samtala med medborgarna kring strategiska utvecklingsbehov lokalt: I Hallstahammar bygget av en ny skola i stadsdelen Nibble, i Norberg en vitalisering av området Kärrgruvan, i Fagersta kommunens preventiva arbete med psykisk hälsa och i Västerås förbättringar för medborgarna i stadsdelen Pettersberg.

2023 har ägnats åt förberedelser i respektive kommun för att under 2024 möta och påbörja samtalen med medborgarna. Det som på så sätt samlas in – önskemål, idéer, synpunkter, förslag – återförs och tas in i kommunens ordinarie arbetsprocesser och flyttas successivt uppåt till relevanta beslutsfattare och ytterst politiken. Ett syfte med projektet är att utveckla och införa en modell för medborgardriven samhällsutveckling.

Projektet initierades våren 2023 och fortsätter minst under 2024.

KUNSKAPSSTYRNINGENS ROLL I VÅRDENS UTVECKLING

En organisationsteoretisk genomlysning

LHC har haft i uppdrag av hälso- och sjukvårdsavdelningen vid SKR att i samverkan med det nationella systemet för Kunskapsstyrning undersöka kunskapsstyrningens roll i utvecklingen av hälso- och sjukvårdssystemet. Vi har särskilt fokuserat på hur kunskapsstyrningen fungerar i relation till förändringstryck, samt hur systemet i sig bidrar till förändring.

Fokus i studiens första del låg på att förstå och beskriva de förutsättningar under vilka kunskap produceras. Del två av studien har fokuserat närmare på de förutsättningar under vilka kunskap konsumeras, eller omsätts i praktik. Det innefattar hur vårdprofessionella förhåller sig till olika kunskapsunderlag i sitt dagliga arbete och hur de används för kontinuerligt förbättringsarbete. Vi diskuterar också vilken roll kunskapsunderlag spelar i beslut av mer generell eller strategisk karaktär, exempelvis i relation till nödvändiga prioriteringar.

Projektet har pågått sedan 2021 och har resulterat i rapporten "Kunskap (s)om styrmedel: Organisationsteoretisk genomlysning av nationellt system för kunskapsstyrning" (LHC Report 2022:3) samt "Kunskapsstyrning i praktiken: Införande, mottaglighet och lokal omsättning av den nya kunskapsstyrningen" (LHC Report 2023:1).

ÖVERENSKOMMELSER OCH RIKTADE STATS BIDRAG

Strategier för en stegvis utveckling av styrningen

Den statliga styrningen av verksamheter under regionalt huvudmannaskap har länge varit under diskussion. En utveckling är att de riktade statsbidragen har ökat i omfattning, trots att flertalet expertinstanser och parterna själva är överens om att de bör minskas. Många utvecklingsmöjligheter som berör överenskommelser och riktade statsbidrag har presenterats. Förändringarna berör övergripande och områdesspecifika mål för överenskommelserna, medel (innehåll och utformning), framtagandeprocessen, samt kopplat till detta vissa tankar kring kompletterande styrformer.

Ett problem är att åtgärdsförslag på olika nivåer ofta blandas i diskussionerna, på bekostnad av klarhet kring vilka förutsättningar som krävs för att faktiskt få till en förändring. Det inbegriper hur olika åtgärder prioriteras av parterna, samt med vilken timing de kan genomföras. LHC har haft i uppdrag att ta fram ett pragmatiskt underlag till den pågående dialogen mellan SKR och departementen kring hur en mer ändamålsenlig styrning kan åstadkommas. Detta ska kunna användas den konkreta framtagandeprocessen av nästa års överenskommelser, men också ge input till en mer långsiktig förändringsstrategi för den statliga styrningen över mandatperioden.

Projektet pågick hösten 2022 – våren 2023 och har resulterat i interna avrapporteringar till uppdragsgivaren.

HÄLSOVAL OCH NÄRA VÅRD I REGION KALMAR

Styrning och utvecklingsarbete

Region Kalmar arbetar med att se över och förbättra det uppdrag som ges till hälsocentralerna inom primärvården. LHC har deltagit i arbetet som en kunskapsresurs och medverkar till att ta fram nya arbetssätt och rutiner, baserat på tidigare forskning och erfarenhet kring nära vård och ersättningsmodeller.

Arbetet har inneburit medverkan i utvecklingsprocessen kring utformning av ny uppdragsbeskrivning/förfrågningsunderlag för aktörer i primärvården, med fokus på att väga in faktorer relevanta för nära vård, där LHCs ”fyrfältare” utgör grunden för prioriteringsstödet.

Projektet pågick hösten 2022 – våren 2023 och har resulterat i att ett nytt Nära vård-säkrat förfrågningsunderlag för Vårdvalet till Primärvård införts i Region Kalmar sedan 1 juli 2023.

2023 års rapporter

LHC REPORT NR 1, 2023

Kunskapsstyrning i praktiken

Införande, mottaglighet och lokal omsättning av den nya kunskapsstyrningen

Anna Krohwinkel & Jon Rognes

LHC

Årsskrift 2022

LHC i externa media

Dagens Medicin 6 feb 2023

Mycket kan göras här och nu på hälsodata-området

Debattartikel av Anna Krohwinkel tillsammans med Katia Eriksson Bragazzi, Nasim Farrokhnia, Markus Lingman, Joakim Ramsberg, Niclas Reutersten, Hanna Svensson och Ann-Marie Wennberg Larkö.

Dagens Medicin 6 sept 2023

Låt primärvården fokusera på kärnuppdraget

Debattartikel av Jon Rognes

Life Science Sweden 24 okt 2023

Använd modern teknologi för utveckling av vårdens verksamheter

Debattartikel av Hans Winberg

Aktiviteter som LHC organiserat eller deltagit i

JANUARI

Handelshögskolan i
Stockholm, Msc in Business
Administration

Managing Data and AI – ASSET case study

Jon Rognes och Anna Krohwinkel
undervisade med utgångspunkt i ASSET
som fallstudie för studenterna

FEBRUARI

Swelife, Malmö

The Future of Behavior Design for Well-Being

Hans Winberg deltog i workshop

MARS

Samtal på Mösseberg, Bräcke
Diakoni

Framtidens kunskapsstyrning: navigera med omsorg

Anna Krohwinkel och Hans Winberg
deltog i tvådagarsinternat

Mötesplats StorStockholm,
Stockholms läns kommuner

God och nära vård och omsorg – tar vår styrning oss dit?

Anna Krohwinkel presenterade på
konferens

**World Forum on Education,
Kairo**

The future of healthcare

Hans Winberg gave an opening
statement via video

Internationellt expertnätverk

Value Based Health Care Think Tank

Hans Winberg deltog i paneuropeisk
workshop

APRIL

Partnermöte

Kunskapsstyrning i praktiken

Anna Krohwinkel presenterade LHC:s
andra delrapport om Nationellt System
för Kunskapsstyrning. Kommentarer av
Mats Bojestig, hälso- och
sjukvårdsdirektör i Jönköping och
ordförande för SKS samt Fredrik
Lennartsson, avdelningschef för vård och
omsorg på SKR

**Nordic Rare Disease Day,
Stockholm**

Strengthening Patient Representativeness

Hans Winberg modererade på
konferensen

MAJ

**Beredningsgruppen,
Nationellt system för
kunskapsstyrning**

Kunskapsstyrning i praktiken: Införande, mottaglighet och lokal omsättning av den nya kunskaps-styrningen

Anna Krohwinkel och Hans Winberg
presenterade LHC:s nya rapport

Partnermöte

Dialog med sjukvårdsministern om huvudmanna- skapsutredningen

Acko Ankarberg Johansson medverkar
vid uppstart av LHCs nya projekt
SkuggUtredningen

**Årsmöte för
Samhällsodontologiska
föreningen**

**Framtidens hälso- och
sjukvård**

Inledningsanförande av Hans Winberg

JUNI

**Besök av University of
Amsterdam, MBA in
Healthcare Management**

**Organizing health and
care in times of
medical and
organizational
revolution**

Hans Winberg höll föredrag för MBA-studenterna

Almedalen

**Tillsammans:
Mötesplats vård &
politik**

Hans Winberg modererade det gemensamma programmet och deltog även i paneldiskussioner hos Takeda i Dagens Medicin-tältet, hos Sällsynta

diagnoser, hos Sanofi om hälso- och sjukvårdssystemets utveckling samt på Göteborgs Universitets seminarium om Kunskapsstyrning och samsjuklighet

JULI

AUGUSTI

**Finska Ambassaden,
Stockholm**

**Docrates styrelse och
ledningsgrupp**

Hans Winberg bidrog med perspektiv

SEPTEMBER

Partnermöte

**Utmaningarna med helt
eller delvis statligt
huvudmannaskap för
vården**

Med Jean-Luc af Geijerstam och Isabelle Carnlöf från Vårdansvarskommittén

OKTOBER

NOVEMBER

Partnermöte

Första observationer från Skugg- Utredningen

Presentation och diskussion kring LHCs
pågående arbete i aktörsnätverket.

Tillsammans i Almedalen 2023

I samverkan med LIF, Swedish Medtech och Medtech4Health som huvudpartners anordnade LHC en arena för välfärdspolitisk dialog i Almedalen 2023: Tillsammans – Mötesplats vård & politik. Tyngdpunkten låg på öppna och perspektivskapande samtal – ”Almedalen Classic”.

TILLSAMMANS

Mötesplats vård & politik

Tillsammans är vi arenan för hälso- och
sjukvårdspolitisk dialog

Huvudarrangörer:

De forskande
Läkemedelsföretagen

Leading Health Care

Patientorganisationer:

Riksförbundet
HjärtLung

Reumatiker
förbundet

NEURO

SÄLLSYNTA
DIAGNOSER
RARE DISEASES SWEDEN

Vi på LHC 2023

Hans Winberg
Generalsekreterare

Anna Krohwinkel
Forskningschef

Jon Rognes
Forskningsledare

Mats Tyrstrup
Forskningsledare

LHC:s styrelse

Anders Blanck

Senior Advisor, tidigare VD Lif – de forskande läkemedelsföretagen

Ebba Sjögren

Docent, associate professor vid Department of Accounting, HHS

Emma Spak

Länsråd i Värmland, tidigare sektionschef för hälso- och sjukvård vid SKR

Jörgen Striem

Förbundsdirektör för Kommunalförbundet avancerad strålbehandling

Anna Krohwinkel

Forskningschef, biträdande generalsekreterare LHC

Hans Winberg

Generalsekreterare LHC

LHC:s partnernätverk 2023/24

PSYKOLOGFÖRBUNDET

Leading Health Care (LHC) är en akademisk tankesmedja för fördjupad dialog om framtidens hälso- och sjukvård.

LHC främjar forskning och kunskapsutveckling som är relevant för organisering, styrning och ledning av verksamheter inom hälsa, vård och omsorg, samt sprider information om detta. LHC arbetar dels med ett brett akademiskt nätverk, dels med ett partnernätverk som för närvarande består av ca 30 organisationer från olika delar av sektorn. Sedan 2009 är LHC en oberoende och icke vinstdrivande stiftelse. Vi finansieras huvudsakligen genom vår uppdragsforskning samt årliga bidrag från partnerorganisationerna.

Läs mer om oss och ladda ner våra publikationer gratis på
www.leadinghealthcare.se

